

Vraag nr. 48
van 22 oktober 2004
van de heer KRIS VAN DIJCK

Boswachters – Aantal en takenpakket

De laatste jaren is het aantal boswachters in Vlaanderen gedaald. Dit in tegenstelling tot de oppervlakte bossen die beheerd dient te worden en de taken die de dienst Bos en Natuur moet uitvoeren.

Om dit alles correct te kunnen inschatten, volgende vragen aan de minister.

1. Hoeveel ha bos waren er in het bezit van het Vlaams Gewest in 1994 en over hoeveel ha gaat het nu in 2004 ?
2. Hoeveel ha bos werden er beheerd door de dienst Bos en Natuur (toen nog Bos en Groen) in 1994 en over hoeveel ha gaat het nu in 2004, dit zowel in privé- als in openbaar bezit ?
3. Wat is de taak van de boswachters ? Is het takenpakket nu hetzelfde als in bijvoorbeeld 1994 ?

4. Hoeveel boswachters waren er in dienst in 1994 en hoeveel zijn er dat in 2004 ?

Antwoord

1. In 1994 was 17.180 ha bos eigendom van het Vlaams Gewest en in beheer bij de afdeling Bos en Groen. Nu, eind oktober 2004, is 19.866 ha bos eigendom van het Vlaams Gewest.

Daarnaast wordt ook nog 3.268 ha militair domein beheerd door de afdeling Bos en Groen, ook krachtens een overeenkomst met de militaire overheid. In 1994 werd 1.501 ha militair domein beheerd door de afdeling Bos en Groen.

2. Oppervlakte bos (ha) beheerd door de afdeling Bos en Groen in 1994 en in 2004:

		Limburg	Antwerpen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Vlaanderen
Bos en Groen	1994	6012	2961	5482	1602	1122	17180
	2004	6626	4101	5522	1960	1656	19866
Militair domein	1994	302	1100	0	0	99	1501
	2004	1365	1565	11	228	99	3268
Ander openbaar	1994	13013	6912	1460	1552	1341	24278
	2004	11686	6006	1888	2185	1390	23155
Privé-bos	1994	32826	38367	19168	4068	15100	109528
	2004	30411	34861	18047	2949	13824	100092

Bij de te beheren bosoppervlakte wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- Bos en Groen: de bossen eigendom van het Vlaams Gewest, waar de afdeling Bos en Groen het volledige beheer uitvoert;
- de militaire domeinen vormen een aparte categorie; een aantal of onderdelen van militaire domeinen worden eveneens op basis van een overeenkomst beheerd door de afdeling Bos en Groen, maar het betreft geen volledige overdracht van beheer, daarom worden zij niet als domeinbos beschouwd;

- andere openbare bossen: dit zijn de openbare bossen waar de afdeling Bos en Groen verantwoordelijk is voor het technisch beheer. Dit technisch beheer wordt in hoofdzaak uitgevoerd door de boswachters en houdt onder andere het aanduiden van de kappingen, technisch advies geven bij het opmaken van bestekken en het opvolgen van de beheerwerken door derden in.

Tot deze klasse behoren ook de openbare bossen die geen eigendom zijn van het Vlaams Gewest, maar waarvan het beheer ingevolge een overeenkomst werd overgedragen aan de afdeling Bos en Groen;

- privé-bos: in deze bossen hebben de boswachters een adviserende (o.a. advies i.v.m. aan te planten boomsoorten, al dan niet uitvoeren van een kapping) en controlerende functie (o.a. controle op het uitvoeren van het bosbeheerplan, op het uitvoeren van de kapmachtiging, op het naleven van de voorwaarden om subsidies te krijgen).
3. De boswachters oefenen een brede waaier van taken uit, die te bundelen zijn in drie hoofdprocessen: terreinbeheer, handhaving en adviesverlening. Een aanvullend en globaal minder prioritair proces is educatie. Deze processen hebben betrekking op de beleidsvelden bos, jacht en visserij.

In de praktijk vertaalt zich dit in een uitvoerige lijst van taken:

- planning en organisatie beheerwerken
- aansturing en opvolging arbeidersploegen
- technisch beheer openbare boseigenaars
- adviesverlening privé-boseigenaars, bijvoorbeeld opmaken beheerplannen
- behandelen van vergunningsaanvragen, bijvoorbeeld kapmachtigingen, ontbossingen art. 90bis Bosdecreet, vervreemding openbare bossen, ...
- toezicht en bewaking in domeinbossen
- politieel optreden, bijvoorbeeld vaststellen van inbreuken en overtredingen boswetgeving, jachtwetgeving, wet riviervisserij, natuurwetgeving en andere
- adviesverlening: dossiers Ruimtelijke Ordening; lokale milieuplannen, bijvoorbeeld GNOP's, MINA-plannen, samenwerkingsakkoord
- vertegenwoordigen van de afdeling bij allerhande gebiedsgerichte initiatieven: WBE's; landinrichting – natuurinrichting – ruilverkaveling; regionale landschappen

(GNOP: gemeentelijk natuurontwikkelingsplan; MINA: milieu en natuur; WBE: wildbeheerseenheid – red.)

Op tien jaar tijd zijn voormelde opdrachten, zowel naar aantal deeltaken als werkvolume, sterk toegenomen. Het proces terreinbeheer vergt – door nieuwe inzichten, bijgestelde verwachtingspatronen vanuit de maatschappij en concrete engagementen vanuit het beleid, bijvoorbeeld criteria duurzaam bosbeheer – een veel kleinschaligere en intensievere opvolging van het beheer. Dit vraagt van de terreinbeheerders bovendien ook een grotere kennis over het functioneren van het bosesysteem op zich. Via extra vormingsinitiatieven wordt getracht deze kennis verder op te bouwen.

Ook op vlak van bosrecreatie zijn de vragen en engagementen sterk toegenomen, dus ook dit facet van terreinbeheer en -inrichting vraagt een intensievere opvolging. Bovenop deze veranderingen komt dan nog de algemene dynamiek van een moderne administratie die meer dwingt tot het voeren van een klantgericht beleid, het veelvuldig organiseren van overleg, het voeren van een aangepast doelgroepenbeleid en meer aandacht voor participatie. Deze maatschappelijk zeer relevante "randvoorwaarden" die van een hedendaagse overheid worden verwacht, vergen natuurlijk heel wat extra inzet en deskundigheid dan in het verleden het geval was.

Een algemeen verschijnsel – dat in de functie van boswachter, die zich in hoofdzaak op het brede terreinwerk moet kunnen concentreren, nog meer als knelpunt wordt ervaren – is het zeer sterk toegenomen administratief werk.

Hiervoor zijn diverse oorzaken:

- sterk toegenomen aantal initiatieven binnen de sector, waarbij van boswachter enige insteek wordt verwacht;
- drang naar overleg en advies over alles en nog wat, teneinde draagvlak van initiatief te vergroten, zonder dat belang en prioriteiten hierbij worden afgewogen;
- te uitvoerige rapportering op diverse vlakken;
- sterk toegenomen complexiteit van zowel wetgeving, als instructies tot besluitvorming in het algemeen.

4. In 1994 waren er 109 boswachters in dienst, terwijl er op dit ogenblik – november 2004 – nog 91 in functie zijn.